

7. *Онишко С.В.* Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: Монографія. – Ірпінь, НАДПС України, 2004. – 434 с.
8. Статистичний щорічник України за 2009 р. – К.: Держкомстат, 2010. – С. 200, 206–209.

С.В. Захарин

ПЕРСПЕКТИВЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ И ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ОТРАСЛЯХ ПРОМЫШЛЕННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Проанализированы тенденции инвестиционной и инновационной деятельности в потребительском секторе экономики. Определены проблемы финансирования инвестиционной и инновационной деятельности на предприятиях указанного сектора. Предложены мероприятия стимулирования финансирования инвестиционной и инновационной активности на предприятиях пищевой и легкой отраслей промышленности.

УДК 339.92 (477) (045)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

В.В. Кузьмяк,

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Постановка проблеми. Ефективність сучасної зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) української економіки виражається у конкретних результативних економічних показниках, що презентують параметри двовимірної системи. Поєднання в рамках єдиного господарського комплексу прогресивного (щорічний приріст ВВП, стабілізація динаміки платіжного балансу тощо) та регресивного (скорочення державних дотацій розвитку науково-технологічної сфери, ігнорування політики імпортозаміщення тощо) показників можна проаналізувати, змодельовавши перспективи підвищення ефективності ЗЕД України крізь призму впровадження інноваційно-інвестиційних параметрів в систему української економіки.

Аналіз сучасних тематичних досліджень та публікацій. Актуальні питання підвищення ефективності ЗЕД України в умовах економічної глобалізації відображено в аналітичних звітах провідних міжнародних статистичних економічних організацій UNCTAD, JETRO, Eurostat, WEF, інформаційних звітах Національного банку України, Державної служби статистики України, а також досліджено в працях В.А. Геращенко, Н.М. Понікульця.

Мета статті – аналітичне висвітлення пріоритетних напрямів підвищення ефективності ЗЕД України в умовах економічної глобалізації через впровадження в систему вітчизняного господарського комплексу компонентів інноваційно-інвестиційного економічного розвитку на основі створеної автором альтернативної схеми розбудови економіки вищого технологічного укладу, імплементованої в систему національного

Досліджено роль інноваційного потенціалу у розвитку національної економіки України, охарактеризовано особливості побудови конструктивних партнерських відносин України з провідними суб'єктами міжнародних економічних відносин в умовах глобальної конкуренції, виділено механізми та інструменти підвищення конкурентоспроможності економіки української держави, окреслено пріоритетні напрями імплементації «продукції інтелекту» в господарський комплекс України.

Ключові слова: інноваційний потенціал національної економіки, державна стратегія розвитку економіки, конкурентоспроможність.

господарства України.

Методом економіко-математичного моделювання обґрунтовано доцільність впровадження специфічних менеджерських кроків з боку механізму влади суверенної української держави (критерієм оцінки зв'язку показників обрано коефіцієнт кореляції – наближеність коефіцієнта до значення «1» відображає ступінь впливу показника на розвиток інноваційно-інвестиційної економічної моделі національної економіки).

Глобальний характер сучасних міжнародних економічних відносин (МЕВ) передбачає наявність системи порівняльних конкурентних переваг розвитку національних економічних комплексів суб'єктів міжнародної економіки. Серед фундаментальних компонентів стабільних позицій та високих економічних показників держав у системі ринкових відносин світового масштабу слід виділити розбудову інноваційно-інвестиційної економічної моделі національної економіки, що включає сукупність принципів розвитку національного господарського комплексу, ґрунтованих на домінантному впровадженні високих технологій та інтеграції науки у виробництво в системі економічних відносин держави, та базові складові розбудови науково орієнтованого комплексу національного господарства в системі національної економіки держави як суб'єкта глобальних МЕВ: домінантне положення високоякісної вищої освіти професійного рівня у системі підготовки виробничих кадрів; інтеграція вищої освіти до наукової сфери, науки – у виробництво; преференційне фінансування державою системи інноваційно-прикладної науки; законодавче забезпечення ефективного поєднання та функціонування елементів громадянського суспільства, «суспільного інтелекту» та інновацій з господарським комплексом держави в єдиній системі національної економіки [1, 2].

На думку автора статті, існують об'єктивні перешкоди на шляху становлення та прогресивної імплементації інноваційно-інвестиційної економічної моделі в систему національної економіки України, зокрема:

– малоефективне державне інституційне забезпечення розвитку інноваційно-орієнтованої економіки України (малоефективна законодавча база, гранично низький

рівень зв'язку суспільства та політичної сфери, нехтування захистом прав приватних інвесторів та інтелектуальної власності);

– недостатнє інфраструктурне забезпечення науково-технічної сфери (лабораторно-експлуатаційне, науково-методичне, виробничо-експлуатаційне, транспортно-сполучне);

– невисокий рівень макроекономічної стабільності економічного комплексу держави (створення бар'єрів до конструктивного інвестування, дисбаланс державної бюджетної програми, деструктивна система державного кредитування підприємництва);

– незадовільна якість функціонування системи вищої освіти (проблема якості освіти, інтеграції освіти до прикладного науково-виробничого комплексу, перебудови освітньої сфери відповідно до міжнародних стандартів якості вищої освіти);

– низька ефективність функціонування внутрішнього ринку національної економіки (недостатня регіональна кооперація суб'єктів національної економіки, податкова система як гальмівний фактор розвитку ринкових відносин, відсутність активної участі приватного підприємницького сектору економіки у залученні прямих іноземних інвестицій, відсутність інноваційних компонентів у системі національного виробництва);

– гранично низький рівень розвитку фінансового ринку України (відсутність узгодженої системи співпраці суб'єктів банківської сфери, низька доступність до системи раціонально-продуктивного кредитування, незадовільна динаміка показників розвитку системи венчурних операцій в рамках єдиного економічного комплексу);

– неконкурентоспроможність вітчизняного науково-технічного комплексу (відсутність конструктивного іноземного інвестування у вітчизняну науково-технологічну сферу, недоступність технологій вищого укладу для національного виробництва);

– відсутність інноваційного потенціалу національної економіки (неефективний державний захист прав інтелектуальної власності, відсутність системотворчої матеріальної бази науково-інноваційного комплексу, низька витратність суб'єктів національної економіки на НДДКР) [3–5].

Конструктивне опрацювання змісту аналітичних збірок «The Global Competitiveness Report 2010–2011», «Rethinking Poverty. Report on the World Social Situation 2010» дозволило автору виокремити систему індикаторів розвитку інноваційно-інвестиційної економічної моделі національної економіки України, серед яких домінантами формування господарського комплексу вищого технологічного укладу України є: становлення прогнозованого та збалансованого механізму державної влади як фундаменту співпраці громадянського суспільства, політичної та економічної сфер зі складовим компонентом «наука – інновації»; створення законодавчої бази захисту прав інтелектуальної власності, приватних інвестицій, міжнародних компаній-інвесторів та партнерів національної економіки української держави, заснованої на нормах та принципах доктрини міжнародного права (включно з об'єктивною лібералізацією канонів вітчизняної патентно-ліцензійної сфери); активне залучення іноземних інвестицій конструктивного характеру в науково-технічну сферу (пріоритетні сфери – математично-розрахункова, програмно-обчислювальна); система вищої освіти професійного рівня глобальної конкурентоспроможності як першоджерело формування «суспільства інтелекту»; продуктивна схема лінійної співпраці «освіта – наука – виробництво» під егідою координаційного державного контролю; розвиток регіональної інфраструктурної системи науково-продуктивного комплексу зі всебічним конкурсним залученням представництва «приватної науки» [2, 6].

Отже, ефективність розвитку інноваційно-інвестиційної економічної моделі в єдиній системі національної економіки залежить від наступних факторів-критеріїв:

- функціонування внутрішньодержавної нормативно-правової бази щодо регуляції відносин виробництва та прав власності «продукції інтелекту», заснованої на принципах та засадах міжнародного права (коефіцієнт кореляції – 0,99);

- сприятливого інвестиційного та податкового клімату разом з проектним забезпе-

ченням діяльності іноземних інвесторів (коефіцієнт кореляції – 0,98);

- державного матеріально-інституційного забезпечення наукового комплексу (коефіцієнт кореляції – 0,98);

- широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальних закладах усіх рівнів (коефіцієнт кореляції – 0,98);

- кількості патентів у розрахунку на одну тисячу жителів держави (коефіцієнт кореляції – 0,98);

- активного функціонування підсистеми громадянського суспільства у фарватері державного комплексу (коефіцієнт кореляції – 0,96) [7, 8].

Висновки. Світовий масштаб ринкових відносин, активну суб'єктну позицію в яких посідає національна економіка суверенної української держави, підпорядкований, на думку автора, регулятивним заходам зовнішньоекономічної політики та діяльності суб'єктів сучасних МЄВ з домінуванням інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку держав. Регулювання впровадження інноваційно-інвестиційних параметрів в національний економічний комплекс здійснюється за допомогою системи чітко окреслених механізмів та інструментів реалізації національної технологічно-інноваційної доктрини держав-суб'єктів МЄВ. Механізми та інструменти імплементації «інтелекту» в рамки національного господарчого комплексу постають об'єктивними чинниками підвищення ефективності ЗЕД учасників процесу ринкової конкуренції в міжнародній економіці.

Повномасштабні державні реформаторські перетворення конструктивного характеру є фундаментом підвищення ефективності ЗЕД України. Регуляція динаміки прогресивного розвитку основних показників ЗЕД вітчизняної економіки безпосередньо пов'язана з розвитком інноваційно-інвестиційної економічної моделі у межах національної економіки України. Пріоритетними механізмами та інструментами прагматичної розбудови «економіки знань» у системі національного економічного комплексу української держави є:

- функціонування внутрішньодержавної

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

нормативно-правової бази щодо регуляції відносин виробництва та прав власності «продукції інтелекту», заснованої на принципах та засадах міжнародного права;

– сприятливий інвестиційний та податковий клімат для діяльності іноземних інвесторів;

– національне ідеологічне забезпечення міжнародних процесів інтеграції української держави, співпраці з ключовими гравцями МЄВ та міжнародними організаціями;

– державне матеріально-інституційне забезпечення наукового комплексу;

– широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальних закладах усіх рівнів;

– функціонування збалансованої вітчиз-

няної патентно-ліцензійної системи протекціонізму національної економіки та суверенних національних інтересів України;

– вироблення єдиної державної освітньої політики, забезпечення наступності між рівнями освіти (ключовий напрям перетворень – комплекс вищої освіти);

– тривимірна інтегрована система «освіта – наука – виробництво»;

– освітня підготовка фахівців на основі впровадження прогнозу потреб економіки держави (регіону);

– широкий суспільний дискус щодо пріоритетних питань державного розвитку, розробка та презентація альтернативних концепцій розвитку держави повноважним представникам влади.

Література

1. Національний Банк України. Звіт «Про макроекономічний огляд економіки України станом на 1 лютого 2011 року». – К., 2011. – www.bank.gov.ua.
2. Національний Банк України. Звіт «Про платіжний баланс та зовнішній борг України станом на 1 жовтня 2010 року». – К., 2011. – www.bank.gov.ua.
3. 2010 JETRO Global Trade and Investment Report. Japan External Trade Organization (JETRO). Overseas Research Department, 2010. – 243 p.
4. United Nations Conference on Trade And Development. UNCTAD handbook of statistics 2009. United Nations. New York and Geneva, 2010. – 536 p.
5. World Investment Report 2010. Investing in a Low-Carbon Economy, United Nations, New York and Geneva, 2010. – 183 p.
6. Національний Банк України. Аналітичний огляд «Результати України у світових рейтингах». – К., 2011р. – 56 с.
7. Державна служба статистики України. Звіт «Про зовнішню торгівлю України товарами за січень-листопад 2010 року». – К., 2011. – www.ukrstat.org.
8. Звіт «Про стан сільськогосподарського комплексу України за 2009 рік». – www.nationmaster.com/country/up-ukraine/agr-agriculture.

Кузьмяк В.В.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УКРАИНЫ

Исследована роль инновационного потенциала в развитии национальной экономики Украины, охарактеризованы особенности построения конструктивных партнерских отношений Украины с ведущими субъектами международных экономических отношений в условиях глобальной конкуренции, выделены инструменты повышения конкурентоспособности экономики украинского государства, отмечены приоритетные направления имплементации «продукции интеллекта» в систему хозяйственного комплекса Украины.